

**INFORMÁCIA O PRIEBEHU A VÝSLEDKOCH ZASADNUTIA EURÓPSKEJ
RADY A EURÓPSKEJ RADY (ČL. 50) V DŇOCH 17.-18. OKTÓBRA 2019
V BRUSELI**

V dňoch 17.-18. októbra 2019 sa v Bruseli uskutočnilo riadne **zasadnutie Európskej rady** a mimoriadne zasadnutie **Európskej rady (čl. 50)**. Delegáciu SR viedol predseda vlády SR P. Pellegrini.

1. ZHRNUTIE

Samitu dominovala najmä téma **brexitu**. Po intenzívnych rokovaní sa na poslednú chvíľu podarilo dosiahnuť **dohodu o texte revidovanej Dohody o vystúpení** so Spojeným kráľovstvom (de facto len tzv. írskemu protokolu). Konsolidovaný text dohody a politickej deklarácie dojednaný vyjednávacími tímami bol lídrami politicky odsúhlasený. Lídri tiež prijali **operatívne závery**, v ktorých vyzvali Komisiu, Európsky parlament a Radu, aby prijali potrebné kroky na zabezpečenie toho, aby dohoda nadobudla platnosť 1. novembra 2019 s cieľom umožniť riadené vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ.

Najintenzívnejšia diskusia počas riadneho zasadnutia Európskej rady bola venovaná **rozširovaniu** v nadväznosti na nenájdenie dohody na Rade pre všeobecné záležitosti 15. októbra 2019. Lídrom sa napriek podpore zo strany veľkej väčšiny členských štátov **nepodarilo otvoriť prístupové rokovania s Albánskom a Severným Macedónskom**. Lídri však deklarovali, že sa k rozhodnutiu vrátia **do samitu EÚ-západný Balkán**, ktorý sa bude konať v máji 2020 počas chorvátskeho predsedníctva v Rade EÚ.

V rámci ďalších zahraničnopolitických tém lídri odsúdili **vojenskú operáciu Turecka v severovýchodnej Sýrii, ako aj nelegálne prieskumné vrtné aktivity Turecka** vo výlučných ekonomických zónach Cypru, ktorému vyjadrili solidaritu.

Diskusia o **viacročnom finančnom rámci (VFR)** potvrdila **pretrvávajúce rozdiely** medzi pozíciami členskými štátmi v otázke celkového objemu a výdavkovej i príjmovej stránke rozpočtu. Európska rada vyzvala fínske predsedníctvo, aby pred nasledujúcim zasadnutím Európskej rady v **decembri 2019** predložilo **rokovací rámec s číselnými údajmi**.

V diskusii s lídrami k **prioritám EÚ na nasledujúcich 5 rokov** potvrdila budúca predsedníčka Európskej komisie **Ursula von der Leyenová** dôraz na **digitalizáciu a klimatickú politiku** pri zachovaní konkurencieschopnosti priemyslu EÚ a dostupnosti energie. Členské štáty poukázali na potrebu pokračovania v budovaní **jednotného trhu**. Diskusia o prihlásení sa ku **klimaticky neutralite** čaká na lídrov **na decembrovej Európskej rade**, kde sfinalizujú svoje usmernenia týkajúce sa dlhodobej stratégie EÚ v oblasti zmeny klímy.

Európska rada tiež prijala rozhodnutie, ktorým sa **Christine Lagardová** vymenúva za prezidentku Európskej centrálnej banky.

2. PRIEBEH ROKOVANIA

Stretnutie predsedov vlád V4

Pred začiatkom samitu lídrov sa uskutočnilo tradičné koordinačné stretnutie **predsedov vlád krajín V4** formou *tête-à-tête*, na ktorom si premiéri vymenili pozície k jednotlivým témam samitu.

Mimoriadne zasadnutie Európskej rady (čl. 50) (17.10.)

Úvod plenárneho zasadnutia lídrov patril tradičnému vystúpeniu **predsedu Európskeho parlamentu**. Po prvýkrát sa v tejto roli predstavil **David Maria Sassoli**, ktorý sa vo svojom prejave venoval viacerým témam rokovania lídrov.

Nasledovalo zasadnutie **Európskej rady (čl. 50)**, najskôr aj za účasti britského premiéra B. Johnsona, následne diskusia aj vo formáte EU27. Tesne pred samitom nastal vo vývoji zásadný obrat, kedy došlo k **dohode na tzv. írskom protokole**, ktorý bol hlavnou prekážkou akceptovania pôvodného právneho textu Dohody o vystúpení. Zmeny tiež nastali v Deklarácii o rámci budúcich vzťahov.

Podstatou dohodnutého riešenia je, že **Severné Írsko by zostalo súčasťou colného teritória Spojeného kráľovstva**, avšak zároveň sa **budú colné predpisy EÚ vzťahovať na územie Severného Írska** s výnimkou pre osobné veci rezidentov Spojeného kráľovstva (UK) a pre vybrané tovary schválené Spoločným výborom EÚ-UK. Tento kompromis vylúči hraničné kontroly medzi Írskom a Severným Írskom a zároveň bude zachovaná integrita jednotného trhu EÚ. Colné kontroly budú prebiehať v prístavoch hlavného ostrova Veľkej Británie. Na tovar prichádzajúci z Veľkej Británie do Sev. Írska, ktorý nebude pokračovať do Írska a tým ani na vnútorný trh EÚ, sa nebudú uplatňovať žiadne tarify EÚ. Tarify EÚ sa budú uplatňovať len na tovar prechádzajúci z Veľkej Británie cez územie Severného Írska s rizikom vstupu na jednotný vnútorný trh EÚ. Revidovaný text írského protokolu predpokladá aj možnosť jednostranného ukončenia írskej poistky. V otázke **súhlasu severoírského zhromaždenia** s uplatňovaním írskej poistky bola zopakovaná potreba jednoduchej väčšiny na pokračovanie uplatňovania na ďalšie 4 roky od skončenia prechodného obdobia. Pokiaľ je súhlas daný tzv. cross-community väčšinou, írška poistka sa bude uplatňovať 8 rokov. V prípade nesúhlasu začne plynúť dvojročná lehota, v rámci ktorej bude potrebné dohodnúť alternatívne dojednania. V **otázke DPH** došlo k dohode, v zmysle ktorej sa bude v Severnom Írsku uplatňovať právo EÚ, za jeho uplatňovanie však budú zodpovedné britské orgány.

Do **deklarácie o rámci budúcich vzťahov** bola v snahe zachovania **rovnakých pravidiel pre ekonomických operátorov** (tzv. level-playing field) inkorporovaná zmienka o dohode o voľnom obchode bez taríf a kvót, ktorá je sprevádzaná prísnyimi sociálnymi, ekologickými a fiškálnymi štandardmi, pravidlami štátnej pomoci a odkazom na Parížsku dohodu k ochrane klímy. Zvyšné časti textu upravujúce práva občanov, finančné vyrovnanie a ďalšie otázky vystúpenia zostávajú nezmenené.

Zasadnutie Európskej rady (17.10.)

Samit pokračoval **pracovnou večerou** Európskej rady, ktorá bola venovaná **zahraničnopolitickým témam**, konkrétne rozširovaniu a Turecku.

Lídrom sa napriek dlhej diskusii a podpore zo strany veľkej väčšiny členských štátov **nedodarilo otvoriť prístupové rokovania s Albánskom a Severným Macedónskom**. Podporovatelia poukazovali na nedávny pokrok v otázke názvu Severomacedónskej republiky, ako aj na fakt, že Európska komisia už dvakrát konštatovala splnenie potrebných kritérií zo strany oboch krajín. Naopak odporcovia otvorenia argumentovali **nedostatočným pokrokom reforiem** v dotknutých dvoch krajinách a **potrebou reformy politiky rozširovania**. Napriek nedosiahnutiu potrebnej jednomyseľnej podpory otvorenia prístupových rokovaní lídri aspoň vyslali signál, že k rozhodnutiu sa vrátia **do samitu EÚ-západný Balkán**, ktorý sa bude konať v máji 2020 počas chorvátskeho predsedníctva v Rade EÚ.

Prijatým záverom k Turecku predchádzala relatívne krátka diskusia. Lídri **odsúdili jednostrannú vojenskú operáciu Turecka v severovýchodnej Sýrii**, pričom ho naliehavo vyzvali, aby vojenskú akciu zastavilo, stiahlo svoje ozbrojené sily a dodržiavalo medzinárodné humanitárne právo. Vzali tiež na vedomie oznámenie USA a Turecka zo 17. októbra 2019 o pozastavení všetkých vojenských operácií. Potvrdili tiež rozhodnutie členských štátov o pozastavení udeľovania licencií pre vývoz zbraní do Turecka v zmysle záverov Rady pre zahraničné záležitosti zo 14. októbra 2019. Lídri sa vrátili aj k **citlivej téme migrácie** a to cez podporu členských štátov pri riešení humanitárnej a migračnej krízy vo východnom Stredomorí. Nateraz tlak rozhodnúť o dodatočných zdrojoch pre Turecko v rámci tzv. *Refugee Facility for Turkey* nevznikol. Vo vzťahu k **nelegálnym prieskumným vrtom Turecka** vo výlučnej ekonomickej zóne Cypru potvrdili lídri **solidaritu s Cyprom**.

Na podnet holandského premiéra M. Rutteho Európska rada v záveroch podporila dosiahnutie spravodlivosti pre **obete letu MH17** zostreleného v júli 2014 nad východnou Ukrajinou. Vyzvali všetky štáty, aby v plnej miere spolupracovali v rámci prebiehajúceho vyšetrovania v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 2166.

Zasadnutie Európskej rady (18.10.)

Druhý deň samitu otvorilo vystúpenie **predsedu vlády Fínska Antti Rinneho** k doterajšej implementácii priorit Strategickej agendy 2019-2024 počas fínskeho predsedníctva. Vo svojom prejave sa sústredil na tému právneho štátu, hybridných hrozieb, udržateľného rastu a klimatických zmien. Následná diskusia k zvyšným témam záverov bola venovaná najmä viacročnému finančnému rámcu na roky 2021-2027 a prioritám Únie.

Lídri zopakovali doterajšie pozície k návrhu VFR bez priblíženia sa rozdielnych postojov. Lídri sa v diskusii zamerali na: 1) **celkový objem** (1,0% HND vs. vyšší), 2) **rovnováhu medzi 3 oblastami** (politika súdržnosti, spoločná poľnohospodárska politika a nové politiky EÚ), 3) **kondicionality** a 4) **príjmy** (rabaty a nové vlastné zdroje). Väčšina členských štátov podporila **ambicióznejší rozpočet** so zachovaním financovania **kohéznej politiky a spoločnej poľnohospodárskej politiky**. Na druhej strane stoja viacerí z tzv. čistých prispievateľov, ktorí požadujú zoškrtenie návrhu Európskej komisie a pokračovanie svojich rabatov. Na základe tejto diskusie Európska rada vyzvala fínske predsedníctvo, aby pred nasledujúcim zasadnutím Európskej rady v decembri 2019 predložilo **rokovací rámec s číselnými údajmi**.

SR potvrdila pripravenosť prispievať do rozpočtu viac ako v súčasnosti, nemôže však akceptovať škrty v kohéznej politike. Odvolala sa na Bratislavskú deklaráciu Priateľov kohézie podpísanú 14 členskými štátmi v novembri 2018. Vyjadrila tiež podporu pre koncept rozvoja vidieka navrhovaný fínskym predsedníctvom, ako aj podporu zrušenia rabatov po roku 2020.

Debata o **prioritách EÚ na najbližšie obdobie** sa uskutočnila **za účasti budúcej predsedníčky Európskej komisie Ursuly von der Leyenovej**. Budúca predsedníčka EK potvrdila, že bude hľadať rovnováhu medzi klimatickou politikou, konkurencieschopným priemyslom a dostupnou energiou. Konštatovala veľký prienik medzi jej politickým programom a Strategickou agendou. Sústrediť sa bude na dve témy, ktoré budú definovať, aká silná bude únia najbližšiu dekádu: 1) **digitalizácia** a 2) tzv. **European Green Deal**. V rámci ekonomických tém lídri kládli dôraz okrem klímy a tranzície aj na dobudovanie **jednotného trhu**. Téma **migrácie** bola diskutovaná skôr okrajovo, Ursula von der Leyenová sa dotkla ochrany vonkajších hraníc a reformy azylového systému, je však otvorená aj novému prístupu.

V rámci **klímy** lídri prijali závery ku **globálnemu kontextu** jej ochrany. Privítali výsledok samitu OSN o opatreniach v oblasti klímy, ktorý sa konal 23. septembra 2019 v New Yorku, a zároveň podporili priority nadchádzajúcej konferencie OSN o zmene klímy (COP25), ktorá sa uskutoční v decembri v Santiagu de Chile. Európska rada je odhodlaná zabezpečiť, aby EÚ aj naďalej zohrávala vedúcu úlohu pri **sociálne citlivej a spravodlivej ekologickej transformácii** v rámci vykonávania Parížskej dohody. Diskusia o prihlásení sa ku **klimaticky neutralite** čaká na lídrov **na decembrovej Európskej rade**, kde sfinalizujú svoje usmernenia týkajúce sa dlhodobej stratégie EÚ v oblasti zmeny klímy.

Keďže sa jednalo o **posledný riadny samit odchádzajúceho predsedu Európskej komisie J.-C. Junckera a predsedu Európskej rady D. Tuska**, na záver sa uskutočnila krátka rozlúčková ceremónia, ktorú viedla nemecká kancelárka A. Merkelová. Lídri vyjadrili obom slová vďaky, uznania aj rešpektu voči práci, ktorú pre EÚ urobili.

3. HLAVNÉ VÝSLEDKY SAMITU

Výsledky zasadnutia Európskej rady (čl. 50) (17.10.)

Hlavným výsledkom mimoriadneho zasadnutia Európskej rady (čl. 50) dňa 17. októbra 2019 bolo politické **odobrenie konsolidovaného textu dohody** o vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ a politickej deklarácie o rámci budúcich vzťahov. Lídri tiež prijali stručné **závery**, v ktorých vyzvali Komisiu, Európsky parlament a Radu na prijatie potrebných krokov, aby dohoda nadobudla platnosť 1. novembra 2019 s cieľom umožniť riadené vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ.

Výsledky zasadnutia Európskej rady (17.-18.10.)

Hlavným výsledkom zasadnutia Európskej rady v dňoch 17.-18. októbra 2019 v Bruseli sú **závery Európskej rady**, ktorých základné elementy možno načrtnúť nasledovne:

Viacročný finančný rámec

- Európska rada vyzvala **fínske predsedníctvo**, aby pred zasadnutím Európskej rady v **decembri 2019** predložilo **rokovací rámec s číselnými údajmi**.

Nasledujúci inštitucionálny cyklus

- Európska rada si so zvolenou predsedníčkou Ursulou von der Leyenovou vymenila názory na príspevok Komisie k **plneniu priorít EÚ**, ktoré sa uvádzajú v strategickom programe.
- Európska rada prijala rozhodnutie, ktorým **menovala Christine Lagardovú za prezidentku Európskej centrálnej banky**.

Zmena klímy

- Európska rada **privítala výsledok samitu OSN** o opatreniach v oblasti klímy, ktorý sa uskutočnil v septembri 2019 v New Yorku.
- Európska rada **podporila priority konferencie COP25**, ktorá sa uskutoční v decembri 2019 v Santiago de Chile.
- Európska rada potvrdila záujem, aby EÚ naďalej zastávala **vedúcu úlohu pri sociálne citlivej a spravodlivej ekologickej transformácii** v rámci vykonávania Parížskej dohody.
- Európska rada zopakovala ambíciu sfinalizovať **na decembrovom zasadnutí svoje usmernenia pre dlhodobú stratégiu EÚ** v oblasti zmeny klímy, aby sa táto stratégia mohla **začiatkom roka 2020 predložiť** v kontexte Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy.

Rozširovanie

- Európska rada avizovala ambíciu vrátiť sa k téme rozširovania **pred samitom EÚ – západný Balkán**, ktorý sa uskutoční v máji 2020 v Záhrebe.

Turecko

- Európska rada schválila závery Rady zo 14. októbra 2019 o severovýchodnej Sýrii. **Odsúdila jednostrannú vojenskú akciu Turecka v severovýchodnej Sýrii** a vyzvala Turecko na jej ukončenie.
- V nadväznosti na závery Rady zo 14. októbra 2019 Európska rada potvrdila rozhodnutie členských štátov o **pozastavení udeľovania licencií na vývoz zbraní do Turecka**.

Protiprávne vrtné práce

- Európska rada schválila závery Rady zo 14. októbra 2019 a potvrdila **solidaritu s Cyprom**.

Let MH17

- Európska rada potvrdila podporu snahám o nastolenie spravodlivosti pre obeť zostrelého letu MH17 a vyzvala štáty k spolupráci pri vyšetrovaní.

4. ODPORÚČANIE A ĎALŠIE KROKY

- V súvislosti s rokovaniami so Spojeným kráľovstvom o odchode z EÚ odporúčame naďalej **intenzívne monitorovať politický vývoj** v Spojenom kráľovstve a ďalší postup v tejto otázke a zároveň **pokračovať v prípravách** na možnosť vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ **bez dohody**.
- V rámci práce jednotlivých rezortov odporúčame **reflektovať priority EÚ zakotvené v Strategickej agende** na roky 2019-2024.
- V otázke rozširovania EÚ odporúčame naďalej podporovať **otvorenie prístupových rokovaní so Severným Macedónskom a Albánskom** a aktívne sledovať vývoj diskusie o reforme metodológie prístupového procesu.
- V záujme zachovania globálnej konkurencieschopnosti európskeho priemyslu a s ohľadom na automobilový priemysel na Slovensku odporúčame pri tvorbe dlhodobej stratégie a dosahovaní **klimatickej neutrality do roku 2050** zasadzovať sa za **spravodlivý a sociálne vyvážený prechod** na nízkouhlíkové hospodárstvo a zohľadňovanie **osobitostí jednotlivých členských štátov**.
- V zmysle záverov Rady zo 14. októbra 2019 a zohľadňujúc zahraničnopolitické záujmy SR ako dôveryhodného členského štátu EÚ, odporúčame **k všetkým novým žiadostiam o export zbraní do Turecka** plne uplatňovať kritérium č. 4. Spoločnej pozície Rady.